

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง ฐานะของมหาวิทยาลัยของรัฐตามพระราชบัญญัติรณคดี พ.ศ. ๒๕๒๒

กรมการขนส่งทางบก และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีหนังสือถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายในประเด็นเดียวกันว่า มหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาของรัฐมีฐานะเป็นกรมหรือเทียบเท่ากรมตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินหรือไม่ และสำนักงานฯ ได้รวมการพิจารณาข้อหาหรือของทั้ง ๒ หน่วยงานดังกล่าวเป็นเรื่องเดียวกัน โดยสรุปข้อเท็จจริงได้ ดังนี้

๑. กรมการขนส่งทางบก ได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๕๐๔/๑๐๒ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า ด้วยปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยและสถาบันการศึกษาของรัฐ มาขอจดทะเบียนรณคดีในนามของตนเองและขอยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าภาษีประจำปี ตามมาตรา ๙ (๓) และมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติรณคดี พ.ศ. ๒๕๒๒ แต่โดยที่พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการยุบเลิกทบวงมหาวิทยาลัย ซึ่งตามมาตรา ๘๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. ๒๕๔๖ กำหนดให้มหาวิทยาลัยในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัยมีฐานะเป็นนิติบุคคลในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเท่านั้น โดยมีได้กำหนดให้มีฐานะเป็นกรมหรือเทียบเท่ากรม จึงมีประเด็นข้อกฎหมายที่จะต้องวินิจฉัยว่า รณคดีของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาดังกล่าวจะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีหรือไม่ เพียงใด ซึ่งกรมการขนส่งทางบกพิจารณาแล้วมีความเห็นแบ่งแยกออกเป็นสองฝ่าย กล่าวคือ ฝ่ายแรกเห็นว่า รณคดีของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษาไม่ใช่รณคดีของกรมหรือเทียบเท่ากรม จึงไม่อยู่ในข่ายที่จะได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าภาษีประจำปี

ฝ่ายที่สองเห็นว่า มหาวิทยาลัยหรือสถาบันการศึกษามีฐานะเป็นนิติบุคคล และเป็นส่วนราชการของรัฐ ไม่แตกต่างจากส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมแต่ประการใด รณคดีของมหาวิทยาลัยหรือสถาบันดังกล่าว จึงอยู่ในข่ายที่จะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าภาษีประจำปี ด้วย

๒. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ได้มีหนังสือ ที่ ศธ ๐๕๐๙.๖(๒.๓)/๒๕๕๔ ลงวันที่ ๙ มกราคม ๒๕๕๐ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความว่า มหาวิทยาลัยของรัฐไม่สามารถจดทะเบียนรณคดีที่จัดซื้อใหม่ได้เช่นที่เคยปฏิบัติมาแต่เดิม เนื่องจากเจ้าหน้าที่กรมการขนส่งทางบกให้เหตุผลว่า มหาวิทยาลัยของรัฐมิได้มีฐานะเป็นกรมตามกฎหมายว่าด้วย

ระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน กรมการขนส่งทางบกจึงไม่อาจรับจดทะเบียนรถยนต์ของมหาวิทยาลัยของรัฐโดยไม่ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปีได้ ซึ่งเรื่องนี้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาเห็นว่า แม้มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจะไม่มีกฎหมายระบุโดยชัดเจนว่ามีฐานะเป็นกรม แต่มหาวิทยาลัยหรือสถาบันในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาก็ยังคงมีอำนาจในการบริหารบรรดากิจการ ทรัพย์สิน หนี้ ข้าราชการ ลูกจ้าง และเงินงบประมาณ ตลอดจนบังคับบัญชาข้าราชการ และลูกจ้างได้ โดยไม่มีความแตกต่างจากส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมแต่ประการใด

กรมขนส่งทางบก และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญ จึงได้ขอให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยเพื่อยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการขนส่งทางบก และสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาข้างต้น ประกอบกับได้รับฟังคำชี้แจงของผู้แทนกระทรวงคมนาคม (กรมการขนส่งทางบก) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา) แล้ว เห็นว่า แม้บทบัญญัติในมาตรา ๙^๑ และมาตรา ๓๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ฯ จะมีวัตถุประสงค์ในการที่จะยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าภาษีประจำปีให้แก่บรรดารถของหน่วยงานต่าง ๆ ของรัฐทุกประเภท อันได้แก่ ราชการส่วนกลางและราชการส่วนท้องถิ่น แต่โดยที่บทบัญญัติแห่งมาตรา ๙ บัญญัติถึงลักษณะของหน่วยงานของรัฐไว้ชัดเจนว่าให้ได้รับยกเว้นเฉพาะรถของกระทรวง ทบวง และกรม เท่านั้น การที่มหาวิทยาลัยของรัฐเคยได้รับการยกเว้นไว้ก็เนื่องจากมีกฎหมายกำหนดให้มหาวิทยาลัยของรัฐมีฐานะเป็นกรม แต่ในปัจจุบันกฎหมายจัดตั้งมหาวิทยาลัยของรัฐส่วนใหญ่มิได้กำหนดไว้เช่นนั้น แม้ว่าจะมีความประสงค์ให้เป็นหน่วยงานของรัฐในอีกรูปแบบหนึ่งก็ตาม และเมื่อรูปแบบใหม่ของ

^๑ มาตรา ๙ รดดังต่อไปนี้ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม เว้นแต่ค่าธรรมเนียมแผ่นป้ายทะเบียนรถ

(๑) รถดับเพลิง

(๒) รถพยาบาลที่มีใช้เป็นรถสำหรับรับจ้าง

(๓) รถของกระทรวง ทบวง กรม เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด สุขาภิบาล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และราชการส่วนท้องถิ่นที่เรียกชื่ออย่างอื่น ทั้งนี้ เฉพาะรถที่มีได้ใช้ในทางการค้าหรือหากำไร

(๔) รถบดถนนของรัฐวิสาหกิจ

(๕) รถแทรกเตอร์ของรัฐวิสาหกิจ

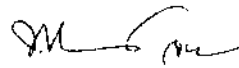
(๖) รถของสมาคมกษัตริย์ไทย

(๗) รถของบุคคลในคณะผู้แทนทางการทูต คณะผู้แทนทางกงสุล องค์การระหว่างประเทศ หรือทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติ ซึ่งประจำอยู่ในประเทศไทย

(๘) รถใช้งานเกษตรกรรมตามลักษณะและเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๒ มาตรา ๓๐ ให้รถที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องจดทะเบียนตามมาตรา ๔ และรถที่ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามมาตรา ๙ ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีประจำปีด้วย

หน่วยงานของรัฐดังกล่าวมิได้รับการยกเว้นไว้ในมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์
มหาวิทยาลัยของรัฐที่มีได้มีกฎหมายกำหนดให้เป็นกรม จึงไม่ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมตาม
มาตรา ๙ ดังกล่าว แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อคำนึงถึงเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติรถยนต์
ซึ่งประสงค์จะยกเว้นค่าธรรมเนียมให้แก่รถของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจ
แล้ว ก็เป็นการสมควรที่จะดำเนินการแก้ไขกฎหมายเพื่อให้การยกเว้นนั้นครอบคลุมถึงหน่วยงาน
ของรัฐในรูปแบบใหม่ด้วย และเพื่อความสะดวกของคณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑)
จึงได้ยกร่างกฎหมายมาพร้อมนี้ด้วยแล้ว

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ตุลาคม ๒๕๕๐

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อยกเว้นค่าธรรมเนียม
ให้แก่รถของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจ

เหตุผล

เนื่องจากปัจจุบันได้มีการปรับปรุงการบริหารราชการ ทำให้มีหน่วยงานราชการ
รูปแบบต่าง ๆ เกิดขึ้นเพิ่มเติมจากหน่วยงานราชการที่มีอยู่เดิม ทำให้รถของหน่วยงานราชการ
รูปแบบต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นใหม่นั้นไม่ได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและภาษีประจำปี สมควรแก้ไข
เพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยรถยนต์เพื่อให้รถของหน่วยงานดังกล่าวได้รับยกเว้นค่าธรรมเนียมและ
ภาษีประจำปี จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

ร่าง
พระราชบัญญัติ
รถยนต์ (ฉบับที่ ..)
พ.ศ.

.....
.....
.....

.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

.....
.....

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ..) พ.ศ.”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความใน (๓) ของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติรถยนต์ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๗ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“(๓) รถของส่วนราชการ องค์การตามรัฐธรรมนูญ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานของรัฐอื่นที่อยู่ในความควบคุมหรือกำกับดูแลของรัฐที่มีใช้รัฐวิสาหกิจ ทั้งนี้ เฉพาะรถที่มีได้ใช้ในทางการค้าหรือหากำไร”

มาตรา ๔ การแก้ไขเพิ่มเติม (๓) ของมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติรถยนต์ พ.ศ. ๒๕๒๒ โดยพระราชบัญญัตินี้ ไม่กระทบถึงบรรดาการใด ๆ เกี่ยวกับการจัดเก็บค่าธรรมเนียมที่ได้กระทำไปก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี